

УДК 314 (1-22) (477.43):330
JEL Classification 110:F6

Добровольська Е.В.
к.е.н., доцент

кафедра економіки підприємств
Факультет економічний
Подільський державний аграрно-технічний університет
Кам'янець-Подільський, Україна
E-mail: dobrovolska-olga@mail.ru

Будняк Л.М.
к.е.н., доцент

кафедра фінансів і кредиту
Факультет економічний
Подільський державний аграрно-технічний університет
Кам'янець-Подільський, Україна
E-mail : budnyakluba@gmail.com

ВИРОБНИЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ БУРЯКОЦУКРОВОГО ПІДКОМПЛЕКСУ: СУТНІСТЬ ТА АНАЛІЗ НАУКОВИХ ПІДХОДІВ

Вивчається поняття «виробничий потенціал бурякоцукрового підкомплексу». Розглянуто існуючі підходи до класифікації потенціалу підприємства як економічного поняття. Запропоновано власне бачення класифікації потенціалу підприємства, яка відповідає сучасним тенденціям розвитку підприємств. Класифікація забезпечує можливість більш різноманітно описати та оцінити потенціал підприємства, а також дозволяє окреслити його найважливіші характеристики. Аналіз складових потенціалу підприємства дозволяє одержати повну і достовірну оцінку стану підприємства. Проаналізовано основні методи його оцінки. На основі аналізу кореляційно-регресивних моделей використання аграрного потенціалу визначено кількісну міру впливу факторів виробництва на господарський результат. Зроблено кількісну оцінку бурякоцукрового потенціалу, вилучивши з моделі аграрного потенціалу все, що не належить до бурякоцукрового потенціалу.

Ключові слова: потенціал підприємства, виробничий потенціал бурякоцукрового підкомплексу, складові виробничого потенціалу підприємства, підходи та методи до оцінки виробничого потенціалу підприємства.

Вступ. В умовах ринкових трансформацій сучасний стан економіки України характеризується значним руйнуванням основних елементів виробничого потенціалу. Нераціональне використання природних ресурсів, непродумані форми і методи залучення робочої сили до систем господарських відносин, суттєві диспропорції у процесах формування виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств призвели до його скорочення, недосконалості системи відтворення його елементів.

Сучасний функціонуючий агропромисловий комплекс (АПК) потребує все більше економічно обґрунтованих підходів, які здатні призвести до підвищення ефективності виробництва. Особливого значення набуває необхідність раціональної взаємодії всіх факторів виробництва шляхом використання науково-обґрунтованих методів ведення сільськогосподарського виробництва.

На сьогоднішній день, враховуючи економічну ситуацію в країні, забезпечення аграрного сектору економіки матеріально-технічними, фінансовими та трудовими ресурсами характеризується особливою напруженістю та нестабільністю. Більшість сільгоспвиробників гостро відчувають нестачу власних засобів для фінансування розширеного відтворення. Це обумовлює актуальність дослідження проблеми

ефективного використання виробничого потенціалу аграрних підприємств у процесі їх господарської діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню різноманітних аспектів виробничого потенціалу підприємства присвячені праці багатьох вчених, таких, як: М.Азарян, О. Балакай, А. Берсуцький, О. Белякова, А. Воронкова, В. Гавва, В. Гончаров, Н. Касьянова, Н. Краснокутська, Д. Морєва, О. Олексюк, Ю. Одегов, А. Требух, І. Рєпіна, В. Синиця, Д. Солоха, Р. Фатхудінов, О. Федонін, С. Федоришин, Н. Чухрай, Б. Шелегеда, О. Шубін, В. Щелкунов та інших.

Поняття «аграрний потенціал» увійшло в економічну літературу в останні десятиліття поряд з такими термінами як «науково-технічний потенціал», «виробничий потенціал», «економічний потенціал». При цьому у більшості випадків, вживаючи ці терміни, автори не дають їм точного визначення. Звичайно під «потенціалом» розуміють можливість суспільства досягнути успіху у визначеній сфері діяльності, що забезпечується джерелами, засобами і трудовими ресурсами, які можуть бути використані для досягнення мети. Виходячи з цих передумов, економічний потенціал агропромислового комплексу може бути визначений як економічна можливість сільського господарства здійснювати свої функції. При цьому економічний потенціал АПК являє собою взаємопов'язану сукупність ресурсів виробництва і обігу, що забезпечують процес розширеного відтворення і вирішення соціальних потреб суспільства.

Відрізняють виробничий і ресурсний потенціал сільського господарства. Ю. Василенко [1] дає такі визначення: «сукупність трудових, природних і матеріальних ресурсів, їх кількість, якість, внутрішня структура і співвідношення між ними складають ресурсний потенціал сільськогосподарського виробництва....Ресурсний потенціал підприємства, скоригований на реальну ефективність його функціонування, обумовлену об'єктивними для підприємства факторами, називається виробничим потенціалом».

Е.А. Сагайдак відмічає, що ресурсний потенціал сільського господарства являє собою сукупність об'єктивних природно-економічних умов, що впливають на хід процесу відтворення в сільському господарстві. Характеризується він потенціально-можливим обсягом виробництва продукції сільського господарства при даній якості землі, забезпеченості виробничими фондами і робочою силою. За його думкою, виробничий потенціал є більш широким поняттям, тому що поряд з об'єктивними він включає і суб'єктивні умови [2, с. 4]. Тобто, ефективність використання ресурсного потенціалу залежить від суб'єктивних факторів виробництва: рівня організації виробництва і праці, зусиль колективу даного підприємства, від об'єктивних факторів, що обумовлені природними і економічними умовами.

Об'єктивні фактори відтворення за своєю сутністю неоднорідні. Більш сталими і менш залежними від діяльності людей є природні умови: клімат, якість землі, місцезнаходження господарства. Економічні умови – забезпеченість господарства виробничими фондами і робочою силою, більш рухомі і змінні. Саме об'єктивні фактори обумовлюють розмір виробничого потенціалу. Наприклад, придбання техніки господарством, якщо немає умов для її використання, збільшує ресурсний потенціал підприємства, але не змінює його виробничих можливостей. Так саме додаткові трудові ресурси, які прибули в регіон і збільшили ряди безробітних через відсутність робочих місць, збільшили ресурсний потенціал регіону, але не змінили його виробничого потенціалу. З цього приводу ми поділяємо думку В. Андрійчука, який підкреслює, що «ресурси сільського господарства – земля, основні і оборотні фонди, робоча сила, – знаходячись між собою в органічному взаємозв'язку, створюють виробничий потенціал підприємств» [3, с. 71]. Лише необхідна пропорційність і органічний взаємозв'язок

виробничих ресурсів перетворює ресурсний потенціал у виробничий. Виробничий потенціал характеризується певним натурально-речовим змістом, обсягом і співвідношенням елементів. Тому не кожне збільшення ресурсів веде до зростання виробничого потенціалу, а лише таке, яке пов'язано з ліквідацією вузьких місць або пропорційним нарощуванням комплексу збалансованих ресурсів. У такому випадку навіть порівняно невеликі вкладення зможуть забезпечити значне зростання виробництва продукції, тому що більш ефективно будуть використані вже наявні ресурси завдяки їх кращій збалансованості.

Так, А.А. Семенов відмічає, що «встановлення оптимальних пропорцій між кормовою базою і поголів'ям тварин, між робочою силою і фондами, між потужністю обслуговуючих, переробних підприємств і потребою в них господарств дозволить при таких самих ресурсах на 20-30% збільшити вихід продукції» [4, с. 17].

Деякі автори пишуть, що виробничий потенціал необхідно розглядати як сукупну здатність галузі (або підприємства) виробляти продукцію.

Здатність виробляти продукцію виділяє і С. Маркін [5]. Виробничий потенціал сільськогосподарських підприємств вищевказаний автор розуміє як сукупність ресурсів і умов господарювання, що забезпечують формування цілком визначених можливостей для виробництва відповідної кількості і якості продукції або виконання робіт, а ресурсний потенціал (або ресурсозабезпеченість) – поняття більш вузьке і характеризує лише частину виробничого потенціалу.

Подібні позиції займає В. Свободін, говорячи про те, що виробничий потенціал сільськогосподарського підприємства певного виробничого типу та рівня інтенсивності можна характеризувати як сукупність технологічно збалансованих ресурсів, за допомогою яких можна виробляти певний обсяг продукції, тобто конкретному виробничому потенціалу відповідає нормативний рівень виробничо-технологічної ефективності (виробничої потужності) [6]. Іншої думки І.Т. Баканов і А.Д. Шеремет, які вважають, що основним виробничим потенціалом сільськогосподарського підприємства є лише земля і залежно від її потенціальної продуктивності повинна встановлюватися плата в бюджет [7].

В. Свободін відрізняє фактичний, необхідний і перспективний виробничий потенціал підприємства. «Фактичний виробничий потенціал являє собою фактичну сукупність технологічно збалансованих ресурсів на нормативному рівні їх віддачі. Необхідний виробничий потенціал характеризується нормативною сукупністю ресурсів, що забезпечує виробництво запланованої продукції. Порівняння фактичного і необхідного виробничого потенціалів покаже нестачу або надлишки певних ресурсів, ступінь їх використання. Перспективний виробничий потенціал відображає нормативну забезпеченість і віддачу ресурсів при освоєнні системи ведення господарства» [8, с. 23].

Але важливою проблемою сучасного етапу розвитку АПК є пошук напрямків формування та ефективнішого використання наявного потенціалу сільського господарства. Нині малодослідженими залишаються теоретичні і практичні питання формування і використання потенціалу аграрних підприємств в ринкових умовах господарювання.

Метою дослідження є узагальнення існуючих підходів щодо трактування поняття «виробничий потенціал» «виробничий потенціал бурякоцукрового підкомплексу» та особливостей його оцінки.

Методологія. Для проведення дослідження використовувалися статті і наукові праці вітчизняних вчених-економістів, матеріали статистичних збірників та особистих спостережень. Більш поглиблений аналіз існуючої проблеми здійснювався за допомогою використання абстрактно-логічного та статистико-аналітичного методів дослідження.

Результати. Огляд літературних джерел доводить, що всі автори сходяться в тому, що виробничий потенціал відбиває не фактичні результати виробництва, а потенційні можливості підприємств і регіонів в досягненні цих результатів при належному використанні факторів виробництва.

Вищевказане дозволяє дати наступне визначення виробничого потенціалу агропромислового комплексу – це органічно пов'язана сукупність виробничих ресурсів, поєднаних в оптимальних пропорціях як фактори виробництва, що дозволяють при заданих умовах досягнути об'єктивно обумовленого господарського результату, спрямованого на вирішення економічних і соціальних задач. Господарський результат проявляється, насамперед, у виробництві продукції.

Виробничий потенціал може реалізувати свої функції на всіх стадіях кругообігу ресурсів, але найбільш повно він проявляється на стадії виробництва, де ресурси представлені в натуральному вигляді, відбувається процес їх поєднання і створюються матеріальні блага.

Процес виробництва передбачає наявність робочої сили, предметів і засобів праці, тобто вони, насамперед, і складають структуру виробничого потенціалу. Процес виробництва в сільському господарстві пов'язаний з використанням землі, яка виступає як предмет і засіб праці і одночасно є головним засобом виробництва. Ця особливість передбачає відбиття у виробничому потенціалі можливостей, пов'язаних з розміром, структурою і якістю, передусім родючістю землі.

Виробничий потенціал агропромислового комплексу відбиває можливості аграрної і промислової сфери комплексу. Аграрна сфера має свої особливості – тут виробництво тісно пов'язано з біологічними процесами, його результати багато в чому залежать від природних факторів. Аграрна можливість підприємств регіону складає їх аграрний потенціал, здатність виробляти сільськогосподарську продукцію. Можна дати і більш детальне визначення аграрному потенціалу. Аграрний потенціал являє собою органічно взаємопов'язану сукупність виробничих ресурсів аграрної сфери комплексу, які при поєднанні в оптимальних пропорціях як фактори виробництва дозволяють у заданих умовах досягнути об'єктивно обумовленого господарського результату, спрямованого на задоволення потреб в сільськогосподарській продукції. У цьому, на наш погляд, відображується і змістовна, і структурна сторона поняття «аграрний потенціал».

Аграрний потенціал розуміється як різновид виробничого, але той, що характеризує лише аграрну сферу. Це можливість підприємства, регіону або всього агропромислового комплексу у виробництві певного обсягу сільськогосподарської продукції.

Таким чином, погоджуємось з більшістю авторів, що виробничий потенціал характеризує економічний потенціал лише на виробничій стадії кругообігу, аграрний же потенціал характеризує тільки ту частину виробничого потенціалу агропромислового комплексу, яка належить до його аграрної сфери. Оскільки сільськогосподарське виробництво є основою агропромислового комплексу, то виробничий і економічний потенціал комплексу можна розглядати як похідні від аграрного потенціалу.

За нашою думкою, термін ресурсний потенціал може вживатися при належній розшифровці ресурсів – трудових, матеріальних, виробничих, грошових тощо. Кожен з розглянутих потенціалів має самостійне значення, характеризує цілком визначені можливості і може бути використаний за різними напрямками економічної роботи, проте при цьому не можна випускати з виду їх безперечну єдність та взаємозв'язок.

Ринкові умови вимагають безпомилкової оцінки своїх можливостей, а також можливостей партнерів і конкурентів. Невірна оцінка потенціалу здатна стати причиною значних економічних втрат і навіть банкрутства.

В економічній літературі існує кілька підходів до кількісної оцінки аграрного потенціалу АПК. Одним з таких підходів є метод грошової оцінки елементів потенціалу, який почав застосовуватися з кінця 80-х років для обґрунтування платежів в держбюджет, для розрахунку орендної плати та при плануванні контрольних цифр виробництва і реалізації сільськогосподарської продукції. За думкою ряду вчених такий підхід веде до заниженої оцінки виробничих ресурсів, оскільки переважаючими в оцінці стають виробничі фонди і робоча сила, а самий важливий елемент в сільському господарстві – земля – стає менш значним.

За даними офіційної статистики в структурі виробничого потенціалу сільського господарства України земельні ресурси складають 36%, основні виробничі фонди – 42 і трудові ресурси – 22%. В той же час, якщо оцінку проводити в цінах світового ринку, то ця структура виглядала б інакше: земельні ресурси склали би більше 90%, основні виробничі фонди і матеріальні оборотні засоби – близько 8 і трудові ресурси – біля 2%. Таким чином, методичні проблеми грошової оцінки аграрного потенціалу пов'язані з відсутністю ринкової вартості землі і неможливості обліку її при сумарній оцінці основних виробничих фондів в сільському господарстві.

Оцінку виробничого потенціалу можна зробити на основі кореляційно-регресивного аналізу, на базі побудови економіко-математичних і оптимізаційних моделей. Такий підхід дозволяє врахувати вплив кожного елементу потенціалу на результат виробництва і може служити основою для чисельного визначення аграрного потенціалу. Проте необхідність наявності великого обсягу інформації робить цей метод малоприматним для співставлення потенціалу суб'єктів різної спеціалізації і виробничого спрямування або тих, що знаходяться в різних природно-економічних зонах.

Виходячи із визначення аграрного потенціалу, його склад для підприємства або району визначається сукупністю виробничих ресурсів саме сільськогосподарської сфери – землі, засобів виробництва і трудових ресурсів. Ці різнохарактерні ресурси виробництва необхідно порівняти і звести до єдиного показника – вимірювача. Звичайно, просте сумування ресурсів неможливе не лише в силу різнохарактерності, але, насамперед, через неоднакову міру їх впливу на господарські результати. Якщо б навіть всі ресурси й були виражені в порівняльних одиницях, їх просте сумування мало б що дало, тому що така сума характеризувала б не аграрну можливість підприємства, а сумарний ресурс.

Вважаємо, що для кількісної оцінки аграрного потенціалу в цьому випадку необхідно врахувати еквівалентність взаємозаміни виробничих ресурсів шляхом розрахунку коефіцієнтів еквівалентності. Для розрахунку цих коефіцієнтів на основі аналізу кореляційно-регресивних моделей використання аграрного потенціалу нами визначається кількісна міра впливу факторів виробництва на господарський результат (валову продукцію, валовий доход). Пропонується за коефіцієнти взаємозалежності виробничих ресурсів взяти наступні показники:

K_p – коефіцієнт родючості ґрунту;

K_T – коефіцієнт еквівалентності заміщення живої праці родючістю ґрунту;

K_O – коефіцієнт еквівалентності заміщення основних засобів виробництва родючістю ґрунтів;

K_V – коефіцієнт переведення різних угідь в умовну ріллю.

У такому випадку кількісно оцінити аграрний потенціал можна таким чином:

$$P = K_p \cdot \sum_{i=1}^n K_v \cdot S_i + K_T \cdot T + K_O \cdot C, \quad (1)$$

де P – аграрний потенціал, га;

S_i – площа земельних угідь за видами, га;

T – середньорічна кількість працюючих робітників сільського господарства, чол.;

C – вартість основних засобів виробництва сільськогосподарського призначення;

n – число видів угідь в господарстві.

Порівнюючи господарства або регіони за обсягом аграрного потенціалу можна зробити висновки про їх можливості, а наскільки ці можливості використовуються можна судити за продуктивністю аграрного потенціалу.

$$Q = \frac{W}{P}, \quad (2)$$

де Q – продуктивність аграрного потенціалу;

W – валовий доход;

P – аграрний потенціал.

Бурякоцукровий потенціал можна розуміти як частину аграрного потенціалу, що відбиває можливості виробництва цукру. Розглядаючи його в такому аспекті можна зробити кількісну оцінку бурякоцукрового потенціалу, вилучивши з моделі (1) аграрного потенціалу все, що не належить до бурякоцукрового потенціалу

$$P_b = K_b \cdot P, \quad (3)$$

де P_b – бурякоцукровий потенціал;

K_b – коефіцієнт еквівалентності заміни аграрного потенціалу на бурякоцукровий.

Визначити коефіцієнт K_b еквівалентності заміни аграрного потенціалу на бурякоцукровий не завжди можливо через те, що в багатогалузевих господарствах площі посівів цукрових буряків невеликі і виробничі та трудові ресурси паралельно використовуються в інших галузях виробництва.

Враховуючи це, бурякоцукровий потенціал може бути оцінений валовим збором цукрових буряків. При цьому середній валовий збір за відносно тривалий проміжок часу – кілька років, являє собою засвоєний потенціал, що відбиває досягнутий рівень виробництва. Засвоєний потенціал може слугувати основою для багатьох проектних розрахунків і відправною точкою для програмування і прогнозування подальшого економічного розвитку.

Висновки. Тлумачення поняття «виробничий потенціал» як економічної категорії й досі залишається дискусійним. Вчені не дійшли єдиного висновку стосовно представлення його сутності, оскільки дана економічна категорія постійно розвивається.

Виробничий потенціал відбиває не фактичні результати виробництва, а потенційні можливості підприємств і регіонів в досягненні цих результатів при належному використанні факторів виробництва.

Вищевказане дозволяє дати наступне визначення виробничого потенціалу агропромислового комплексу – це органічно пов'язана сукупність виробничих ресурсів, поєднаних в оптимальних пропорціях, що дозволяють при заданих умовах досягнути об'єктивно обумовленого господарського результату, спрямованого на вирішення економічних і соціальних задач.

Виробничий потенціал може реалізувати свої функції на всіх стадіях кругообігу ресурсів, але найбільш повно він проявляється на стадії виробництва, де ресурси представлені в натуральному вигляді, відбувається процес їх поєднання і створюються матеріальні блага.

Список використаних джерел

1. Василенко, Ю. В. Производственный потенциал сельскохозяйственных предприятий [Текст] / Ю. В. Василенко. – М. : Агропромиздат, 1989. – 150 с.
2. Сагайдак, Э.А. Государственное регулирование цен в системе АПК [Текст] / Э.А. Сагайдак // Экономика сельскохозяйственных и перерабатывающих предприятий. – 1993. – № 1. – С. 2-5.
3. Андрійчук, В.Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу [Текст] : підручник / В.Г. Андрійчук. – К. : КНЕУ, 2015. – 783 с.
4. Семенов, А.А. Качество продукции и эффективность сельскохозяйственного производства [Текст] / А.А. Семенов – М. : Россельхозиздат, 1981. – 190 с.
5. Маркин, С. Корпорация – эффективная форма агропромышленной кооперации и интеграции [Текст] / С. Маркин // АПК: экономика, управление. – 1997. – № 1. – С. 39-41.
6. Свободин, В.А. Интенсификация и воспроизводство сельского хозяйства [Текст] / В.А.Свободин, М.В. Свободина // Международный сельскохозяйственный журнал. – 1998. – № 2. – С.48-53.
7. Баканов, М.И. Теория экономического анализа [Текст] : учебник / М.И. Баканов, М.В.Мельник, А.Д. Шеремет. – 5-е изд., перераб. и доп. – М. : Финансы и статистика, 2005. – 536 с.
8. Свободин, В.А. Интенсификация и эффективность сельскохозяйственного производства [Текст] / В.А. Свободин. – М. : Росагропромиздат, 1998. – 93 с.

References

1. Vasilenko, Ju. V. (1989). *Proizvodstvennyj potencial sel'skohozjajstvennyh predpriyatij* [The production potential of the agricultural enterprises]. Moscow : Agropromizdat [in Russian].
2. Sagajdak, Je.A. (1993). Gosudarstvennoe regulirovanie cen v sisteme APK [State regulation of prices in the APC]. *Jekonomika sel'skohozjajstvennyh i pererabatyvajushih predpriyatij,1, 2-5* [in Russian].
3. Andriychuk, V.G. (2015). *Ekonomika pidpryjemstv agropromyslovogo kompleksu* [Economics of agricultural enterprises]. Kyiv : KNEU [in Ukr.]
4. Semenov, A.A. (1981). *Kachestvo produkcii i jeffektivnost' sel'skohozjajstvennogo proizvodstva* [Quality and efficiency of agricultural production]. Moscow : Rossel'hozizdat [in Russian].
5. Markin, S. (1997). Korporacija – jeffektivnaja forma agropromyshlennoj kooperacii i integracii [Corporation - effective form of agro-industrial cooperation and integration]. *APK: jekonomika, upravlenie [APC: economy, management], 1, 39-41* [in Russian].
6. Svobodin, V.A., & Svobodin, M.V. (1998). Intensifikacija i vosproizvodstvo sel'skogo hozjajstva [Intensification and reproduction of Agriculture]. *Mezhdunarodnyj sel'skohozjajstvennyj zhurnal* [International Agricultural Journal], 2, 48-53 [in Russian].
7. Bakanov, M.I., Miller, M.V., ... Sheremet A.D. (5 Eds.) (2005). *Teorija jekonomicheskogo analiza* [The theory of economic analysis]. Moscow : Finansy i statistika [Finance and Statistics] [in Russian].
8. Svobodin, V.A., (1998). *Intensifikacija i jeffektivnost' sel'skohozjajstvennogo proizvodstva* [The intensification of agricultural production and efficiency]. Moscow : Rosagropromizdat [in Russian].

Дата надходження статті до редакції : 11.02.2016

1 рецензування 21.02.2016 Прийняття в друк: 20.04.2016

Received: 11.02.2016 1st Revision: 21.02.2016 Accepted: 20.04.2016

Ella Dobrovolska
PhD. (Econ.), Associate
Professor

*Department of Enterprises Economy
Faculty of Economics
State Agrarian and Engineering University in Podilya
Kamianets-Podilskyi, Ukraine*

E-mail : dobrovolska-olga@mail.ru

Ljubov Budnjak
PhD. (Econ.), Associate
Professor

*Department of Finance and Credit
Faculty of Economics
State Agrarian and Engineering University in Podilya
Kamianets-Podilskyi, Ukraine*

E-mail : budnyakluba@gmail.com

PRODUCTION POTENTIAL OF SUGAR BEET SUBCOMPLEX: SUMMARY AND ANALYSIS OF SCIENTIFIC APPROACHES

The paper studies the concept of "productive potential of sugar beet subcomplex". The article discusses current approaches to the classification of the enterprise potential as an economic concept. It was suggested personal vision of the enterprise potential classification, consistent with modern trends in the development of enterprises. The classification makes it possible to describe and evaluate the potential of the enterprise diversely, as well as to determine its most important characteristics. Analysis of enterprise potential components provides a complete and accurate assessment of the enterprise condition. We analyzed the main methods of assessment. On the basis of correlation and regression models analysis of agricultural potential use there were defined quantitative measure of the production factors impact on the economic result. It was made a quantitative estimate of the sugar beet potential, withdrawing from the agricultural potential of the model all that does not belong to sugar beet potential.

Keywords: *potential of the enterprise, production capacity of sugar beet subcomplex comprising the productive capacity of the enterprise, approaches and methods for the evaluation of the production potential of the enterprise.*

Элла Добровольская
к.э.н., доцент

кафедра экономики предприятий
Факультет экономический
Подольский государственный аграрно-технический
университет
Каменец-Подольский, Украина
E-mail : dobrovolska-olga@mail.ru

Любовь Будняк
к.э.н., доцент

кафедра финансов и кредита
Факультет экономический
Подольский государственный аграрно-технический
университет
Каменец-Подольский, Украина
E-mail : budnyakluba@gmail.com

ПРОИЗВОДСТВЕННЫЙ ПОТЕНЦИАЛ СВЕКЛОСАХАРНОГО ПОДКОМПЛЕКСА: СУЩНОСТЬ И АНАЛИЗ НАУЧНЫХ ПОДХОДОВ

Статья посвящена изучению понятия «производственный потенциал свеклосахарного подкомплекса». В статье рассмотрены существующие подходы к классификации потенциала предприятия как экономического понятия. Предложено собственное видение классификации потенциала предприятия, которое соответствует современным тенденциям развития предприятий. Классификация обеспечивает возможность более разнообразно описать и оценить потенциал предприятия, а также позволяет определить его важнейшие характеристики. Анализ составляющих потенциала предприятия позволяет получить полную и достоверную оценку состояния предприятия. Проанализированы основные методы его оценки. На основе анализа корреляционно-регрессивных моделей использования аграрного потенциала нами определена количественная мера воздействия факторов производства на хозяйственный результат. Сделано количественную оценку свеклосахарного потенциала, изъев из модели аграрного потенциала все, что не относится к свеклосахарному потенциалу.

Ключевые слова: *потенциал предприятия, производственный потенциал свеклосахарного подкомплекса, составляющие производственного потенциала предприятия, подходы и методы к оценке производственного потенциала.*